

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och marknadsdomstolens dom 2021-04-29 i mål nr PMT 11229-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Mezina AB, 556671-6873
c/o Advokatfirman ACTA
Drottninggatan 7
252 21 Helsingborg

Ombud: Advokaten K.L.
Advokatfirman MarLaw AB
Box 3079
103 61 Stockholm

Motpart

Konsumentombudsmannen
Box 48
651 02 Karlstad

Företrädd av processrådet I.N.

SAKEN

Marknadsföring av kosttillskott

DOMSLUT

1. Patent- och marknadsöverdomstolen fastställer Patent- och marknadsdomstolens domslut.
2. Mezina AB ska ersätta Konsumentombudsmannen för rättegångskostnad i Patent- och marknadsöverdomstolen med 73 800 kr avseende ombudsarvode samt ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

YRKANDEN M.M.

Mezina AB (Mezina) har yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen ska ogilla Konsumentombudsmannens (KO) käromål, befria Mezina från skyldigheten att utge ersättning för KO:s kostnader i Patent- och marknadsdomstolen och istället förplikta KO att utge ersättning för bolagets rättegångskostnad där. För det fall att Mezinans marknadsföring förbjuds har bolaget hemställt om att Patent- och marknadsöverdomstolen ska meddela en övergångsperiod om sex månader.

KO har motsatt sig att Patent- och marknadsdomstolens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Patent- och marknadsöverdomstolen.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling, vilket parterna inte har haft någon invändning emot.

PARTERNAS TALAN OCH UTREDNINGEN

Parterna har åberopat samma omständigheter till grund för talan och samma bevisning samt utfört sin talan på i huvudsak samma sätt som i Patent- och marknadsdomstolen.

Mezina har hemställt att Patent- och marknadsöverdomstolen ska konsultera Europeiska kommissionen avseende de hälsopåståenden vars ansökningar har pausats. Patent- och marknadsöverdomstolen har inte funnit att det varit fråga om någon situation där domstolen haft anledning att komplettera utredningen med ett yttrande från Kommissionen.

På sätt som framgår av det följande har KO i Patent- och marknadsöverdomstolen förtydligat sin talan och Mezina bemött dessa klargöranden.

KO

KO gör i första hand gällande att Mezinas marknadsföring är otillåten enligt lagstridighetsprincipen och därmed i strid med god marknadsföringssed (5 § marknadsföringslagen [2008:486]), eftersom marknadsföringen är i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel ("Förordningen"). Marknadsföringen är dock också vilseledande enligt 10 § marknadsföringslagen.

Marknadsföringen riktar sig till en målgrupp som framför allt består av män och kvinnor i medelåldern och uppåt som upplever problem med leder, mage och ögon. Genomsnittskonsumenten är extra sårbar, då den är mer mottaglig och riskerar att vara mindre kritisk till påståendena i marknadsföringen än personer som inte har dessa problem med hälsan. Man kan därmed presumera att transaktionstestet i 6 och 8 § marknadsföringslagen är uppfyllt.

Mezina

För det fall marknadsföringslagens regler ska tillämpas på marknadsföringen i målet så ska bedömningen ske utifrån Förordningens bestämmelser och lagstridighetsprincipen med stöd av 5 § marknadsföringslagen. Det är inte möjligt att tillämpa 10 § marknadsföringslagen på den aktuella marknadsföringen och KO har inte heller lagt upp sin talan på det sättet i Patent- och marknadsdomstolen.

En genomsnittskonsumant i den aktuella målgruppen kan antas förutsätta att den aktuella marknadsföringen uppfyller Förordningens tvingande bestämmelser, oavsett om genomsnittskonsumenten förstår vad dessa innebär eller inte. Däri ligger att hälsopåståenden inte får göras om de inte omfattas av en ansökan med tillhörande dokumentation, och i fråga om botaniska ämnen, att dessa påståenden har förklarats vilande av EU-kommissionen. Genomsnittskonsumentens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut avseende den aktuella marknadsföringen har därmed inte i märkbar mån påverkats eller sannolikt påverkats.

DOMSKÄL

Rättsliga överväganden

Den i målet aktuella förordningen om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel ska tillämpas på sådana påståenden i kommersiella meddelanden, oavsett om dessa är i form av märkning och presentation av eller reklam för livsmedel, som ska levereras som sådana till slutkonsumenten (artikel 1.2 i Förordningen).

Patent- och marknadsdomstolen har redogjort för relevanta bestämmelser i Förordningen och nuvarande status för hälsopåståenden om s.k. botaniska ämnen (växter, växtdelar och växtextrakt) (s. 4–7 i domen). Patent- och marknadsöverdomstolen ansluter sig till det som Patent- och marknadsdomstolen redovisat i denna del och tillägger följande.

En tillämpning av Förordningen förutsätter dels att marknadsföringen innehåller ett närings- eller hälsopåstående, dels att påståendena avser livsmedel.

Med hälsopåstående avses varje påstående som anger, låter förstå eller antyder att det finns ett samband mellan en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar och hälsa (artikel 2.2.5 i Förordningen).

Med livsmedel förstås alla ämnen eller produkter, oberoende av om de är bearbetade, delvis bearbetade eller obearbetade, som är avsedda att eller rimligen kan förväntas att förtäras av människor (artikel 2.1 a i Förordningen jämförd med artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet).

Hälsopåståenden får användas bl.a. på märkning och i reklam för livsmedel endast om de är förenliga med bestämmelserna i Förordningen (artikel 3 i densamma). Det är endast tillåtet att använda ett hälsopåstående om det har påvisats att förekomsten av ett

ämne som påståendet gäller har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation (artikel 5.1 a). Hälsopåståenden ska grundas på och styrkas med hjälp av allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation (artikel 6.1). Livsmedelsföretagaren som gör ett hälsopåstående ska motivera användningen av påståendet (artikel 6.2).

Det framgår vidare av artikel 10 i Förordningen att hälsopåståenden ska förbjudas om de inte uppfyller de allmänna kraven i artiklarna 3–7 och de särskilda kraven i artiklarna 10–19 samt ingår i de förteckningar över godkända påståenden som föreskrivs i artiklarna 13 och 14.

Som Patent- och marknadsdomstolen redogjort för, finns det en uppdelning i påståenden som hänvisar till en allmän, icke specificerad gynnsam effekt av näringsämnet eller livsmedlet, s.k. obestämda hälsopåståenden, och bestämda hälsopåståenden (s. 5 i domen). I Förordningen regleras också att varumärken, märkesnamn eller fantasinamn som kan tolkas som ett näringspåstående eller hälsopåstående, får användas utan att genomgå de förfaranden för godkännande som föreskrivs i Förordningen, om dessa märken och namn åtföljs av därtill hörande hälsopåstående som uppfyller bestämmelserna i Förordningen (artikel 1.3).

I artikel 13.1 a i Förordningen anges att hälsopåståenden som beskriver eller hänvisar till ett näringsämnes eller annat ämnes betydelse för kroppens tillväxt, utveckling och funktioner och som anges i den förteckning som närmare preciseras i artikel 13.3 får göras utan att genomgå vissa förfaranden som det hänvisas till, om hälsopåståendena bygger på allmänt vetenskaplig dokumentation och förstås väl av genomsnittskonsumenten. Med näringsämne avses protein, kolhydrater, fett, kostfibrer, natrium, vitaminer och mineralämnena som anges i bilagan till direktiv 90/496/EEG samt ämnen som hör till eller utgör beståndsdelar av dessa (artikel 2.2.2 i Förordningen). Vidare ska annat ämne förstås som ett ämne som inte är ett näringsämne men som har näringsmässiga eller fysiologiska effekter (artikel 2.2.3).

Hälsopåståenden som avses i artikel 13.1 a får göras från och med den dag då Förordningen träder i kraft till och med den dag då den förteckning som avses i artikel 13.3 antas, på livsmedelsföretagarens ansvar, under förutsättning att de är förenliga med Förordningen och med gällande tillämpliga nationella bestämmelser (artikel 28.5 i Förordningen). Som Patent- och marknadsdomstolen redogjort för har denna övergångsbestämmelse kommit att tillämpas för hälsopåståenden om botaniska ämnen. Efter begäran från Patent- och marknadsdomstolen har EU-domstolen meddelat ett förhandsavgörande om tolkningen av övergångsbestämmelsen i artikel 28.5, särskilt i fråga om bevisbörla och beviskrav (se EU-domstolens dom den 10 december 2020, Konsumentombudsmannen, C-363/19, EU:C:2020:693).

EU-domstolen har i ett annat avgörande uttalat att situationen inte är densamma för, å ena sidan, hälsopåståenden vilkas utvärdering har skjutits upp och, å den andra, tillåtna hälsopåståenden. Kraven och förutsättningarna för dessa två typer av påståenden är olika. (Se dom den 23 november 2017, Bionorica mot Kommissionen C-596/15 P och C-597/15 P, EU:C:2017:886, p. 86 och 87). Eftersom påståenden som omfattas av övergångsbestämmelsen förutom att vara förenliga med Förordningen också måste vara förenliga med tillämpliga nationella bestämmelser, kan en prövning av tillåtligheten innebära motstridiga resultat i olika nationella domstolar (se Bionorica mot Kommissionen, p. 88 och 89).

Marknadsföring som står i strid med EU-rättslig lagstiftning kan i enlighet med den s.k. lagstridighetsprincipen vara oförenlig med god marknadsföringssed enligt 5 § marknadsföringslagen (se t.ex. MD 2016:5, p. 127). Marknadsföring som är otillbörlig kan förbjudas enligt 23 § marknadsföringslagen. För att avgöra om marknadsföring som är oförenlig med god marknadsföringssed också är att anse som otillbörlig, ska en bedömning göras av om marknadsföringen i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut (6 § marknadsföringslagen), ett s.k. transaktionstest.

Parterna är av uppfattningen att det ska göras ett transaktionstest i förevarande fall – även om KO samtidigt har argumenterat för att det kan förutsättas (eller i vart fall

föreligger en stark presumtion för) att transaktionstestet är uppfyllt. Förordningen anger dock att otillåtna hälsopåståenden ska förbjudas, och några bestämmelser som motsvarar de om transaktionstest finns inte i Förordningen. Det väcker frågan om det är förenligt med Förordningen att göra ett transaktionstest.

Marknadsföring är i vissa fall otillbörlig och kan förbjudas enligt 23 § marknadsföringslagen även utan att det ska göras ett transaktionstest. Ett sådant fall är om marknadsföringen faller under någon punkt i bilaga I (den s.k. svarta listan) till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder). Exempel på andra sådana fall där vissa marknadsföringsåtgärder alltid anses vara otillbörliga är de som framgår av 11 § lag (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsnäring respektive 4 kap. 11 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Någon motsvarande lagteknisk utformning finns, såvitt Patent- och marknadsöverdomstolen kunnat utröna, emellertid inte i nu aktuellt avseende. I förevarande fall är Patent- och marknadsöverdomstolen i stället hänvisad enbart till bestämmelserna i marknadsföringslagen.

Vid ställningstagandet till vilka bestämmelser i marknadsföringslagen som kan tillämpas får EU-domstolens uttalanden särskild betydelse. EU-domstolen har i Konsumentombudsmannen klargjort att eftersom Förordningen innehåller särskilda bestämmelser om hälsopåståenden som förekommer i marknadsföring så utgör den en specialreglering i förhållande till de allmänna bestämmelserna om att skydda konsumenter mot otillbörliga affärsmetoder, såsom bestämmelserna i direktivet om otillbörliga affärsmetoder. Om bestämmelserna i direktivet om otillbörliga affärsmetoder står i strid med dem i Förordningen så ”ska förordningens bestämmelser ha företräde och tillämpas på *dess specifika aspekter av otillbörliga affärsmetoder*”. (Se Konsumentombudsmannen, p. 60–62, Patent- och marknadsöverdomstolens kursivering.) Även om frågorna från Patent- och marknadsöverdomstolen till EU-

domstolen särskilt har tagit sikte på bevisbörda och beviskrav, uppfattar Patent- och marknadsöverdomstolen uttalandena från EU-domstolen om förhållandet mellan direktivet och Förordningen som generella.

Den praktiska betydelsen av uttalandena får anses vara att Förordningen, vid oförenlighet, har företräde framför de bestämmelser i nationell rätt som ger uttryck för direktivets reglering, dvs. marknadsföringslagen. Patent- och marknadsöverdomstolen tolkar EU-domstolens uttalande i Konsumentombudsmannen så att ett genomslag för Förordningen förutsätter att nationella bestämmelser som grundar sig på direktivet inte ska tillämpas, om en tillämpning av dem skulle stå i strid med Förordningen. Det innebär en skyldighet att inte tillämpa bestämmelser som ställer upp krav som strider mot Förordningen, såsom ett transaktionstest. Det saknar härvid betydelse vilket resultatet av ett transaktionstest skulle bli i det enskilda fallet.

Av det följer att påståenden som är förbjudna enligt Förordningen redan är bedömda som otillbörliga och således ska förbjudas utan någon prövning utöver de bedömningar som ligger till grund för Förordningens reglering, se bl.a. Förordningens artikel 10.1. Det kan i sammanhanget noteras att Förordningen tillkommit i syfte att säkerställa en hög nivå på konsumentskyddet när det gäller just närings- och hälsopåståenden; Förordningen utgår visserligen från en genomsnittskonsumert som är skäligen välinformerad och skäligen uppmärksam och upplyst, men den innehåller också bestämmelser för att förhindra utnyttjanden av konsumenter vars personliga egenskaper gör dem särskilt sårbara för vilseledande påståenden. (Skäl 1 och 16 i Förordningen, se mer om detta nedan). Sammanfattningsvis motsvarar EU-domstolens uttalanden om tolkningen av Förordningen det som uttrycks i nämnda lagar på närliggande områden, om att vissa påståenden alltid är att anse som otillbörliga. Om ett påstående ska förbjudas enligt Förordningen, är den förutsättningen att marknadsföringen måste vara otillbörlig för att förbjudas enligt 23 § marknadsföringslagen alltså uppfylld. Denna situation bedöms inte vara att jämföras med de som behandlades i rättsfallet NJA 2020 s. 293 med hänvisningar, där frågan gällde tolkningen av nationella bestämmelser i förhållande till ett direktiv.

Frågan om Mezinans marknadsföring strider mot god marknadsföringssed och är otillbörlig

Utgångspunkter

Mezina har i marknadsföring använt påståenden avseende tre olika kosttillskott – *Movizin complex*, *Macoform* och *Vistavital* – som innehåller botaniska ämnen. KO:s talan vilar på marknadsföringsrättslig grund och syftar till att få till stånd förbud mot de påtalade marknadsföringspåståendena i första hand på grund av att de påstås vara oförenliga med Förordningen och därmed i strid med marknadsföringslagen. För bifall till KO:s talan enligt förstahandsgrunden krävs alltså att påståendena är oförenliga med Förordningen. Om de är det, är Mezinans marknadsföring i linje med det som angetts ovan också att anse som otillbörlig i marknadsföringslagens mening.

Den påtalade marknadsföringen – som återfinns i bilagorna 1–13 till Patent- och marknadsdomstolens dom – hänvisar till ämnen eller produkter som är avsedda att förtäras av människor. I Förordningens mening rör det sig alltså om livsmedel. Patent- och marknadsöverdomstolen bedömer att samtliga påståenden i målet är hälsopåståenden i enlighet med Förordningens definition, eftersom det påstås finnas ett samband mellan livsmedlen och hälsa. De aktuella hälsopåståendena omfattas därmed av Förordningen i enlighet med artikel 3 och påståendena ska bedömas utifrån Förordningens bestämmelser.

Som redan nämnts innehåller Förordningen bestämmelser för att förhindra exploatering av konsumenter vars personliga egenskaper gör dem särskilt sårbara för vilseledande påståenden. (Skäl 1 och 16 i Förordningen.)

Marknadsföringen har förekommit på Mezinans webbplats www.wellvita.se som har varit allmänt tillgänglig. Enligt Patent- och marknadsöverdomstolen får marknadsföringen anses vara riktad mot vuxna personer ur konsumentkollektivet som vill förbättra sin hälsa avseende leder, mage och ögon och som köper eller kan tänka sig att köpa produkter som de uppfattar kan erbjuda fördelar från hälsosynpunkt. Det innebär också att den konsument som marknadsföringen riktar sig till är en person som

upplever sig ha någon form av hälsoproblem. Enligt Patent- och marknadsöverdomstolen är genomsnittskonsumenten därför även en person som typiskt sett är mer sårbar och mottaglig för påståenden som utlovar bättre hälsa. Det får också förutsättas att en genomsnittlig mottagare inom denna grupp saknar närmare kunskaper om de hälsoaspekter som behandlas i marknadsföringen (jfr MD 2016:5, p. 148.)

Hälsopåståendena som hänvisar till ett visst ämne

Hälsopåståendena som återges i KO:s yrkande A.2, A.3, A.4, B.2, B.3 och C.2 i Patent- och marknadsdomstolens dom, hänvisar till ett visst ämnes betydelse för kroppens funktioner, bl.a. leder (ingefära, nypon och boswellia), magen (kronärtskocka och maskros) och synen (blåbär). Patent- och marknadsöverdomstolen gör bedömningen att hälsopåståendena är bestämda i Förordningens mening (artikel 10.3 jämförd med artikel 10.1) och att de är sådana hälsopåståenden som avses i artikel 13.1 a i Förordningen.

Det är ostridigt att ansökningar om godkännande av motsvarande hälsopåståenden som är aktuella i den här delen har getts in till kommissionen som ännu inte tagit ställning till ansökningarna. Förordningens övergångsbestämmelse i artikel 28.5 är därmed tillämplig (se Konsumentombudsmannen, p. 40).

EU-domstolen har slagit fast att det är livsmedelsföretagaren, som beslutar sig för att använda ett hälsopåstående, som ska kunna styrka att ämnet verkligen har påstådda effekter (se Konsumentombudsmannen, p. 52). EU-domstolen har också uttalat att frågorna om bevismedel och bevisupptagning ska bedömas utifrån nationell rätt med beaktande av likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen (se Konsumentombudsmannen, p. 53). Bevisbördan för de påstådda effekterna ligger alltså på Mezina.

När det gäller beviskravet har Mezina argumenterat för att detta är uppfyllt om bolaget kontrollerat att hälsopåståendena är på Kommissionens lista över påståenden för vilka godkännandeproceduren har skjutits upp samt att användningen av påståendena inte ger en medicinsk eller annan vilseledande innebörd. Det är emellertid klarlagt genom

EU-domstolens avgörande att det åligger Mezina att styrka att ämnet i fråga har de effekter som hälsopåståendet avser, med hjälp av allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation (se Konsumentombudsmannen, p. 45). För att göra det kan Mezina åberopa dokumentationen som finns i den akt som upprättats till stöd för ansökan om tillåtande av respektive hälsopåstående eller dokumentation från andra källor, förutsatt att den har ett tillräckligt vetenskapligt värde (se Konsumentombudsmannen, p. 51).

Mezina har till stöd för hälsopåståendenas vederhäftighet åberopat en lista över den dokumentation som ska ha getts in i samband med ansökningarna om godkännande av hälsopåståendena. Dokumentationen som sådan har inte åberopats. Någon utredning till stöd för att ämnena har de effekter som påstås har över huvud taget inte presenterats. Mezina har således inte visat att hälsopåståendena uppfyller kraven i Förordningen.

Mezina har anfört att motsvarande hälsopåståenden är tillåtna i andra EU-medlemsstater. Enligt Patent- och marknadsöverdomstolen går det för det första av utredningen inte att dra några säkra slutsatser om att det förhåller sig på det sättet. Men även om så är fallet, finns det inte något hinder mot att svenska myndigheter och domstolar gör en annan bedömning (jfr Bionorica mot Kommissionen, p. 88 och 89).

Mezina har inte visat att hälsopåståendena är förenliga med Förordningen på det sätt som övergångsbestämmelsen i artikel 28.5 kräver. Hälsopåståendena är därför förbjudna enligt artikel 10.1 i Förordningen. Av lagstridighetsprincipen följer därmed att marknadsföringen strider mot god marknadsföringssed. I enlighet med den bedömning som gjorts under rättsliga överväganden är hälsopåståendena, som ska förbjudas enligt Förordningen, att anse som otillbörliga vid tillämpningen av 23 § marknadsföringslagen. Patent- och marknadsöverdomstolens slutsats är därmed att hälsopåståendena som hänvisar till ett visst ämne ska förbjudas, eftersom marknadsföringen inte är förenlig med god marknadsföringssed och är otillbörlig. Vid denna bedömning saknas det skäl att ta ställning till om det finns förutsättningar för att bedöma om marknadsföringen också kan anses vara vilseledande och otillbörlig enligt 8 och 10 §§ marknadsföringslagen.

Hälsopåståendena som inte hänvisar till ett visst ämne

Hälsopåståendena som återges i KO:s yrkanden A.1, B.1 och C.1 i Patent- och marknadsdomstolens dom har följande lydelse ”*Movizin complex – för dina leder*”, ”*Macoform – mage i balans*” och ”*Vistavital – bibehålla en normal syn*”.

Som Patent- och marknadsöverdomstolen har redogjort för ovan finns särskilda bestämmelser om hälsopåståenden som inte är bestämda i artikel 10.3 i Förordningen. Motsatsvis är ett bestämt hälsopåstående ett sådant som inte hänvisar ”*till en allmän, icke specificerad gynnsam effekt av näringsämnet eller livsmedlet för allmän hälsa eller hälsorelaterat välbefinnande*”. Att en produkt omnämns i hälsopåståendet gör inte påståendet bestämt, utan fråga är om produkterna anges ha en viss närmare angiven betydelse för kroppens funktioner (jfr MD 2016:5, p. 197). Mezina har särskilt pekat på vissa exempel på vad som skulle kunna vara obestämda hälsopåståenden enligt vägledning från Livsmedelsverket. Det avgörande för domstolen är emellertid lydelsen i artikel 10.3 i Förordningen och hur den ska tolkas.

De nu aktuella hälsopåståendena ger enligt Patent- och marknadsöverdomstolen intrycket att förtäring av dessa livsmedelsprodukter medför gynnsamma effekter för leder, magen respektive synen, dvs. olika kroppsdelar och funktioner i kroppen. Även om påståendena inte i detalj beskriver vilken typ av gynnsam effekt som respektive livsmedel påstås ha står det ändå klart vilka hälsoeffekter som åsyftas på grund av de tydliga funktioner som synen, kroppens leder och magen har. Hälsopåståendena kan därför inte sägas ge intrycket av att vara hänvisningar till en allmän, icke specificerad gynnsam effekt för allmän hälsa eller hälsorelaterat välbefinnande på det sätt som avses i artikel 10.3. Patent- och marknadsöverdomstolen gör därför bedömningen att hälsopåståendena är bestämda i Förordningens mening.

Det är ostridigt att hälsopåståendena inte omfattas av ansökningar om godkännande till kommissionen. Patent- och marknadsöverdomstolen konstaterar att övergångsbestämmelsen i artikel 28.5 då inte är tillämplig.

Som tidigare har beskrivits ska hälsopåståenden enligt artikel 10.1 i Förordningen förbjudas, om det inte uppfyller de allmänna och särskilda kraven i Förordningen och är godkända i enlighet med Förordningen och ingår i förteckningar över godkända påståenden. Eftersom Mezinans hälsopåståenden i denna del varken är godkända eller omfattas av övergångsbestämmelsen i artikel 28.5, ska de redan av dessa skäl förbjudas. Till skillnad mot underinstansen anser därför Patent- och marknadsöverdomstolen att det för frågan om hälsopåståendenas tillåtlighet saknar betydelse vilken dokumentation som Mezina har lagt fram för att styrka att påståendena är vederhäftiga.

Eftersom hälsopåståendena är förbjudna enligt Förordningen, följer det av lagstridighetsprincipen att marknadsföringen strider mot god marknadsföringssed. I enlighet med den bedömning som gjorts under rättsliga överväganden är hälsopåståenden som ska förbjudas enligt Förordningen att anse som otillbörliga vid tillämpningen av 23 § marknadsföringslagen. Patent- och marknadsöverdomstolens slutsats är därmed att hälsopåståendena som inte hänvisar till ett visst ämne ska förbjudas, eftersom marknadsföringen inte är förenlig med god marknadsföringssed och otillbörlig. Vid denna bedömning saknas det skäl att ta ställning till om det finns förutsättningar för att bedöma om marknadsföringen också kan anses vara vilseledande och otillbörlig enligt 8 och 10 §§ marknadsföringslagen.

Förbudens utformning och övergångsperiod

Av det ovan anförda följer att Mezina ska förbjudas enligt 23 § marknadsföringslagen att använda hälsopåståendena vid marknadsföring av de tre kosttillskotten *Movizin complex*, *Maciform* och *Vistavital*, vilket även Patent- och marknadsdomstolen kommit fram till.

Ett förbud bör formuleras så att det täcker både den konkreta handling som har prövats och andra praktiskt sett eller i allt väsentligt likvärdiga handlingar. Det är samtidigt den konkreta marknadsföring som har ägt rum som kan medföra ett förbud. (Se NJA 2018 s. 883, p. 8 och 10.)

Mezina har gjort gällande att förbudens utformning i Patent- och marknadsdomstolens domslut, punkterna 2, 3, 4, 6, 7 och 9, är alltför generella eftersom förbudet i respektive punkt också omfattar annat kosttillskott, som innehåller det aktuella ämnet.

Mezinas hälsopåståenden som hänvisar till ämnen anger uttryckligen att ämnena påverkar kroppens funktioner och att det alltså finns samband mellan ämnena och hälsoeffekter på olika sätt. Enligt Patent- och marknadsöverdomstolen är det därför ändamålsenligt att förbuden omfattar även andra kosttillskott som innehåller ämnena. Som Patent- och marknadsdomstolen angett skulle förbuden i annat fall med lätthet kunna kringgå, t.ex. genom att produkternas namn ändras. Förbuden avser inte samtliga produkter utan ”*annat kosttillskott*”, vilket är den typ av produkt som den påtalade marknadsföringen avser.

Förbuden ska, som Patent- och marknadsdomstolen funnit, förenas med vite. Patent- och marknadsöverdomstolen instämmer i underinstansens bedömning avseende vitesbeloppens storlek.

Mezina har i Patent- och marknadsöverdomstolen hemställt om en övergångsperiod för att ha möjlighet att märka om sina produkter och ändra marknadsföringen. Utgångspunkten är att vitesförbud ska gälla omedelbart. Det som Mezina angett som skäl för en särskild övergångsperiod får anses utgöra typiska följder av ett meddelat vitesförbud. Därtill kommer att Mezina under en längre tid haft möjlighet att förbereda sig inför ett eventuellt kommande förbud. Sammantaget föreligger därför inte några skäl att förordna om någon övergångsperiod.

Sammanfattning

Patent- och marknadsöverdomstolens bedömningar innebär alltså att Patent- och marknadsdomstolens domslut i huvudsaken ska fastställas.

Rättegångskostnader

Mezina är förlorande part och ska enligt huvudregeln ersätta KO:s rättegångskostnader i båda instanserna (se 64 § marknadsföringslagen och 18 kap. 1 § rättegångsbalken).

Patent- och marknadsdomstolens domslut ska därför fastställas även i frågan om rättegångskostnader.

KO har i Patent- och marknadsöverdomstolen yrkat ersättning för sin rättegångskostnad här med 73 800 kr avseende arbete. Patent- och marknadsöverdomstolen bedömer att den yrkade ersättningen är skälig. Mezina ska därför förpliktas att ersätta KO med detta belopp.

Överklagande

Patent- och marknadsöverdomstolen tillåter att avgörandet överklagas till Högsta domstolen eftersom Patent- och marknadsöverdomstolen bedömer att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att ett överklagande prövas av Högsta domstolen (se 1 kap. 3 § tredje stycket lagen [2016:188] om patent- och marknadsdomstolar).

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2023-07-12

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Amina Lundqvist samt hovrättsråden Magnus Ulriksson, Kerstin Norman (skiljaktig motivering) och Sara Ulfsson (skiljaktig motivering), referent.

Skiljaktiga motiveringar

Hovrättsrådet *Sara Ulfsson* är skiljaktig beträffande motiveringen av frågan om hälsopåståendena ”*Movizin complex – för dina leder*” och ”*Maciform – mage i balans*” (återgivna i KO:s yrkanden A.1, B.1 och C.1 i Patent- och marknadsöverdomstolen), är i strid med Förordningen och därmed, i enlighet med lagstridighetsprincipen, oförenlig med god marknadsföringssed (5 § marknadsföringslagen) och anför.

Som framgått under avsnittet ”Rättsliga överväganden” finns särskilda bestämmelser om hälsopåståenden som inte är bestämda i artikel 10.3 i Förordningen. Icke bestämda hälsopåståenden är sådana som hänvisar ”till en allmän, icke specificerad gynnsam effekt av näringsämnet eller livsmedlet för allmän hälsa eller hälsorelaterat välbefinnande”. Att en produkt omnämns i hälsopåståendet gör inte påståendet bestämt, utan fråga är om produkterna anges ha en viss närmare angiven betydelse för kroppens funktioner (jfr MD 2016:5, p. 197).

Påståendet ”*Movizin complex – för dina leder*” tar sikte på viss kroppsdel men kan inte sägas påstå något om en funktion i kroppen. Påståendet ”*Maciform – mage i balans*” kan möjligen sägas innehålla ett påstående om någon betydelse för magens funktion, nämligen i balans, men påståendet är allmänt hållet. Till skillnad från påståendet ”*Vistavital – bibehålla en normal syn*” anser jag således att dessa två påståenden inte kan anses vara tydligt kopplade till en specificerad gynnsam effekt på kroppens funktioner. Jag gör därför bedömningen att det handlar om en icke specificerad gynnsam effekt för allmän hälsa och hälsorelaterat välbefinnande i enlighet med artikel 10.3 Förordningen.

Enligt min bedömning har emellertid dessa obestämda marknadsföringspåståenden inte åtföljts av bestämda påståenden på sätt som krävs av Förordningen. Påståendena är därför i strid med Förordningen. De är därmed, i enlighet med lagstridighetsprincipen, oförenliga med god marknadsföringssed (5 § marknadsföringslagen).

Hovrättsråden *Kerstin Norman* och *Sara Ulfsdotter* är skiljaktiga beträffande motiveringen i frågan om marknadsföringen är otillbörlig och anför. Vi instämmer huvudsakligen i majoritetens bedömningar och delar de slutsatser som majoriteten drar av EU-domstolens uttalanden i Konsumentombudsmannen. Det råder således ingen oklarhet om att Förordningen utgör en specialreglering i förhållande till allmänna bestämmelser som skyddar konsumenter mot otillbörliga affärsmetoder såsom direktiv om otillbörliga affärsmetoder. Det är också klart att Förordningen, som är direkt tillämplig, inte innefattar något krav på transaktionstest för att hälsopåståenden ska förbjudas. Däremot delar vi inte majoritetens uppfattning att det följer av EU-domstolens uttalanden i Konsumentombudsmannen att hälsopåståenden som är förbjudna enligt Förordningen redan skulle vara bedömda som otillbörliga i direktivets och därmed i marknadsföringslagens mening.

Enligt vår mening är den konflikt som uppstår i målet inte den att direktivet om otillbörliga affärsmetoder ställer upp krav som strider mot Förordningen. I stället är de tillämpningsproblem som uppstår en följd av den svenska lagstiftarens val att i nu aktuellt hänseende enbart tillhandahålla marknadsföringslagens bestämmelser för att säkerställa genomslaget av förordningens bestämmelser om förbud.

KO för en talan enligt marknadsföringslagen. Grunden för KO:s talan är att Mezinass marknadsföring är otillåten enligt lagstridighetsprincipen eftersom marknadsföringen är i strid med Förordningen och därmed i strid med bestämmelserna i 5 § om god marknadsföringssed samt att marknadsföringen är att anse som otillbörlig eftersom den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

En förutsättning för att domstolen ska kunna meddela ett förbud enligt 23 § marknadsföringslagen är att näringsidkarens marknadsföring har bedömts vara otillbörlig. En central del av prövningen om marknadsföring som bedömts vara i strid med god marknadsföringssed är otillbörlig, är det s.k. transaktionstestet i 6 §. Till skillnad från majoriteten finner vi att marknadsföringslagens utformning inte medger en sådan tolkning

som innebär en underlåtenhet att göra ett transaktionstest vid tillämpningen av general-klausulen i 5 §. En sådan tillämpning skulle strida mot bestämmelsernas ordalydelse (se t.ex. Patent- och marknadsdomstolarnas domar den 13 februari 2017 i mål nr PMT 11706-15 och den 15 juli 2019 i mål nr PMT 1473-18 [överklagat till Högsta domstolen, NJA 2020 s. 293 p. 18] med däri gjorda hänvisningar) och öppnar upp för en tillämpning av marknadsföringslagens förbudsbestämmelse på ett sätt som inte kan ha varit avsett av lagstiftaren. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv framstår en sådan tillämpning som särskilt tveksam i ett mål där det allmänna för talan mot en enskild. I avsaknad av nationell lagstiftning som medger att meddela ett förbud när så krävs enligt Förordningen utan att göra ett transaktionstest är vår slutsats därför – trots EU-domstolens uttalande att ytterligare krav än de som följer av Förordningen inte får ställas upp – att ett transaktionstest måste göras när KO som i det nu aktuella fallet för en talan enligt marknadsföringslagen.

Vid den bedömningen finner vi emellertid att marknadsföring som avser livsmedel i form av kosttillskott och som innefattar påståenden om hälsoeffekter har en sådan inverkan på den genomsnittskonsumert som är aktuell i målet att det är sannolikt att marknadsföringen i märkbar mån påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut. En sådan utgångspunkt ligger också väl i linje med Förordningens syften (se Patent- och marknadsöverdomstolens gjorda överväganden avseende genomsnittskonsumerten med hänvisning till Förordningens skäl 1 och 16). Av dessa skäl bedömer vi att det s.k. transaktionstestet är uppfyllt. I likhet med majoriteten finner vi alltså att marknadsföringen är otillbörlig och ska förbjudas.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Patent- och marknadsdomstolen

DOM
2021-04-29
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
PMT 11229-17

PARTER

Kärande

Konsumentombudsmannen
Box 48
651 02 Karlstad

Företrädd av: Processrådet I.N.

Svarande

Mezina AB, 556671-6873
c/o Advokatfirman ACTA
Drottninggatan 7
252 21 Helsingborg

Ombud: Advokaterna K.L. och S.H.
Advokatfirman MarLaw AB
Box 3079
103 61 Stockholm

DOMSLUT

1. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Movizin complex*, på sätt som skett enligt bilaga 1–13, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Movizin complex - för dina leder”.
2. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Movizin complex*, eller annat kosttillskott som innehåller ingefära, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Ingefära kan hjälpa till med att bevara rörligheten i lederna och bidra till energi och vitalitet”.

Dok.Id 2351741

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Rådhuset,
Scheelegatan 7

Telefon
08- 561 654 70
E-post: stockholmstingsratt@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

3. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Movizin complex*, eller annat kosttillskott som innehåller nypon, använda följande påståenden eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Nypon kan hjälpa till med att bevara rörligheten i lederna”,
 - ”Nypon som kan hjälpa mig att bevara mina leder och bidra till ledernas fortsatta styrka”.

4. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Movizin complex*, eller annat kosttillskott som innehåller boswellia, använda följande påståenden eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Boswellia - Kådan från detta träd har länge använts i bland annat Indien för att understödja ledernas naturliga rörlighet och smidighet”,
 - ”Jag ser alltid till att ta en daglig dos av Movizin, där Boswellia hjälper till med att hålla lederna bekväma”.

5. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Macoform*, på sätt som skett enligt bilaga 1–13, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Macoform - mage i balans”.

6. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Macoform*, eller annat kosttillskott som innehåller kronärtskocka, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Kronärtskocka kan bidra till en normal matsmältning och stödja magens komfort”.

7. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Macoform*, eller annat kosttillskott som innehåller maskros, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Maskros kan stödja den fysiologiska ph-balansen och bidra till en normal tarmfunktion”.
 8. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Vistavital*, på sätt som skett enligt bilaga 1–13, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Vistavital - bibehålla en normal syn”.
 9. Patent- och marknadsdomstolen förbjuder Mezina AB vid vite om 500 000 kr att vid marknadsföring av *Vistavital*, eller annat kosttillskott som innehåller blåbär, använda följande påståenden eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:
 - ”Blåbär främjar blodtillförseln i ögat och näthinnans funktion samt bidrar till att ögats normala funktion bevaras”,
 - ”Blåbär - Hjälper att bevara näthinnans normala funktion”.
 10. Mezina AB ska ersätta Konsumentombudsmannen för dess rättegångskostnad i Patent- och marknadsdomstolen med 185 250 kr, allt avseende ombudsarvode, och ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.
-

BAKGRUND

Mezina AB (Mezina) är ett bolag som är verksamt inom utveckling, dokumentation, forskning och marknadsföring av naturläkemedel, läkemedel och kosttillskott.

Mezina marknadsför på webbplatsen www.wellvita.se bl.a. följande kosttillskott som innehåller växter eller växtextrakt (s.k. botanicals):

- *Movizin complex* som innehåller ingefära, nypon och boswellia,
- *Macoform* som innehåller kronärtskocka och maskros, samt
- *Vistavital* som innehåller blåbär.

Den aktuella marknadsföringen finns bilagd domen, se bilaga 1–13.

Mezina har i marknadsföringen av kosttillskotten gjort hälsopåståenden, dvs. påståenden som anger eller låter förstå att det finns ett samband mellan kosttillskottet, eller någon beståndsdel däri, och hälsa.¹

Hur hälsopåståenden får användas i marknadsföring av livsmedel (som även omfattar kosttillskott) är inom EU reglerat i förordning 1924/2006². Syftet med förordningen är att harmonisera tillåtligheten av hälsopåståenden för livsmedel i syfte att säkerställa en väl fungerande inre marknad och ett högt konsumentskydd.³

I förordning 1924/2006 behandlas hälsopåståenden i kapitel IV (artikel 10–19). De hälsopåståenden som är aktuella i målet är sådana som beskrivs i artikel 13.1 a), dvs. hälsopåståenden som beskriver eller hänvisar till ett näringsämnes eller annat ämnes betydelse för kroppens tillväxt, utveckling och funktioner.

¹ Se artikel 2.2.5 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel i dess lydelse den 15 januari 2008.

² Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel.

³ Se artikel 1.1 förordning 1924/2006.

I förordningen görs en åtskillnad mellan *dels* bestämda hälsopåståenden, *dels* obestämda hälsopåståenden. Med obestämda hälsopåståenden ska förstås sådana påståenden som endast innehåller allmänna, ospecifika hänvisningar till näringsämnets eller livsmedlets inverkan på den allmänna hälsan.⁴ Bestämda hälsopåståenden är de påståenden som inte kan kvalificeras som obestämda hälsopåståenden.⁵

Bestämda hälsopåståenden är enligt artikel 10.1 i förordning 1924/2006 förbjudna om de inte uppfyller vissa allmänna och särskilda krav, är godkända i enlighet med förordningen och även ingår i en förteckning över tillåtna hälsopåståenden. Obestämda hälsopåståenden får göras endast om de åtföljs av ett bestämt hälsopåstående som är tillåtet (se artikel 10.3).

Parterna är överens om att Mezinas hälsopåståenden som hänvisar till ett visst ämne (t.ex. ”Ingefära kan hjälpa till med att bevara rörligheten i lederna och bidra till energi och vitalitet”) är att anse som bestämda hälsopåståenden. Parterna är oense om Mezinas hälsopåståenden som inte hänvisar till ett visst ämne (t.ex. ”Movizin complex - för dina leder”) ska kvalificeras som bestämda eller obestämda hälsopåståenden.

Förordning 1924/2006 bygger på att det ska finnas ett gemenskapsregister över tillåtna hälsopåståenden (se artikel 20). Denna förteckning skulle ha upprättats genom att medlemsstaterna senast den 31 januari 2008 anmälde påståenden till EU-kommissionen tillsammans med hänvisningar till relevant vetenskaplig motivering. EU-kommissionen skulle därefter – efter att ansökningarna genomgått en vetenskaplig granskning av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA)⁶ – upprätta en förteckning över godkända hälsopåståenden. Förteckningen skulle ha varit klar senast den 31 januari 2010. Så har dock inte blivit fallet när det gäller botanicals.

⁴ Se artikel 10.3 förordning 1924/2006.

⁵ Se artikel 10.1 förordning 1924/2006.

⁶ Se beaktanssats 23 i förordning 1924/2006: ”Hälsopåståenden bör endast godkännas för användning i gemenskapen efter en vetenskaplig bedömning av högsta möjliga standard. För att säkerställa en harmoniserad vetenskaplig bedömning av dessa påståenden bör Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet göra dessa bedömningar. [...]”

Den 1 september 2010 meddelade EU-kommissionen att den inte längre skulle tillämpa bedömningsförfarandet i förordning 1924/2006 för hälsopåståenden om botanicals. Det skulle istället utvärderas om botanicals verkligen ska omfattas av förordningen. Detta med anledning av att vissa medlemsstater ansåg att botanicals inte borde omfattas av den strikta regleringen i förordningen. EFSA har upphört att handlägga dessa ärenden. De hälsopåståenden som inte hade godkänts före den 1 september 2010 är ”on hold” och handläggs därför inte.

Parterna är överens om att Mezinäs hälsopåståenden som hänvisar till ett visst ämne omfattas av ansökningar till EU-kommissionen för upptagande i gemenskapsregistret över tillåtna hälsopåståenden. Dessa ansökningar har dock ännu inte behandlats och är därför ”on hold”.

I artikel 28.5 i förordning 1924/2006 finns övergångsbestämmelser som kan vara tänkta att reglera den uppkomna situationen. Där sägs följande angående hälsopåståenden som beskriver eller hänvisar till ett näringsämnes betydelse för kroppens funktioner m.m.

”Sådana hälsopåståenden [...] får göras från och med den dag då denna förordning träder i kraft till och med den dag då den förteckning som avses i artikel 13.3 antas, på livsmedelsföretagarens ansvar, under förutsättning att de är förenliga med denna förordning och med gällande tillämpliga nationella bestämmelser, utan att det påverkar antagandet av de skyddsåtgärder som avses i artikel 24.”

I samband med att Konsumentombudsmannen (KO) stämde in Mezina vid Patent- och marknadsdomstolen (domstolen) med begäran om att viss av Mezinäs marknadsföring skulle förbjudas yrkade KO att ett förhandsavgörande från EU-domstolen skulle hämtas in eftersom det rådde oklarhet om hur artikel 28.5 i förordning 1924/2006 skulle tolkas.

Efter hörande av parterna beslutade domstolen att ställa ett antal frågor till EU-domstolen för att få klarhet i hur artikel 28.5 skulle tolkas, men även angående

beviskrav och bevisbörda samt relationen mellan förordning 1924/2006 och EU:s marknadsföringsrätt, såsom den genomförts i den svenska marknadsföringslagen.

EU-domstolen uttalade i dom den 10 september 2020 bl.a. att det av artikel 28.5 i förordning 1924/2006 framgår att hälsopåståenden får göras på ”livsmedelsföretagarens ansvar” så länge de inte är upptagna i förteckningen över tillåtna hälsopåståenden samt att sådana hälsopåståenden är förbjudna om de inte uppfyller bl.a. de allmänna villkoren som finns i kapitel II i förordningen. EU-domstolen uttalade även – när det gäller relationen mellan direktiv 2005/29⁷ (som i Sverige genomförts genom marknadsföringslagen) och förordning 1924/2006 – att förordningens bestämmelser såsom *lex specialis* äger företräde framför direktivets reglering.⁸

Parterna har beretts tillfälle att slutföra sin talan efter att EU-domstolen meddelat sin dom. Båda parter har åberopat viss skriftlig bevisning, bl.a. utdrag från Mezinass webbplats där marknadsföringen förekommit, uppgifter om Mezinass omsättning och de ansökningar som gjorts till EU-kommissionen och den dokumentation som där åberopats. Målet har därefter avgjorts utan huvudförhandling med stöd av 42 kap. 18 § första stycket 5 rättegångsbalken jfr. med 3 kap. 1 § lagen om patent- och marknadsdomstolar.

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder).

⁸ Dom av den 10 september 2020, Konsumentombudsmannen, C-363/19, EU:C:2020:693.

YRKANDEN M.M.

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Movizin complex*, på sätt som skett, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- A.1 ”Movizin complex - för dina leder”.

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Movizin complex*, eller annat kosttillskott som innehåller ingefära, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- A.2 ”Ingefära kan hjälpa till med att bevara rörligheten i lederna och bidra till energi och vitalitet”.

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Movizin complex*, eller annat kosttillskott som innehåller nypon, använda följande påståenden eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- A.3 a) ”Nypon kan hjälpa till med att bevara rörligheten i lederna”,
- A.3 b) ”Nypon som kan hjälpa mig att bevara mina leder och bidra till ledernas fortsatta styrka”.

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Movizin complex*, eller annat kosttillskott som innehåller boswellia, använda följande påståenden eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- A.4 a) ”Boswellia - Kådan från detta träd har länge använts i bland annat Indien för att understödja ledernas naturliga rörlighet och smidighet”
- A.4 b) ”Jag ser alltid till att ta en daglig dos av Movizin, där Boswellia hjälper till med att hålla lederna bekväma”.

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Macoform*, på sätt som skett, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- B.1 "Macoform - mage i balans".

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Macoform*, eller annat kosttillskott som innehåller kronärtskocka, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- B.2 "Kronärtskocka kan bidra till en normal matsmältning och stödja magens komfort".

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Macoform*, eller annat kosttillskott som innehåller maskros, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- B.3 "Maskros kan stödja den fysiologiska ph-balansen och bidra till en normal tarmfunktion".

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Vistavital*, på sätt som skett, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- C.1 "Vistavital - bibehålla en normal syn".

KO har yrkat att domstolen vid vite förbjuder Mezina att vid marknadsföring av *Vistavital*, eller annat kosttillskott som innehåller blåbär, använda följande påstående eller andra påståenden med väsentligen samma innebörd:

- C.2 a) "Blåbär främjar blodtillförseln i ögat och näthinnans funktion samt bidrar till att ögats normala funktion bevaras",
- C.2 b) "Blåbär - Hjälper att bevara näthinnans normala funktion".

Mezina har motsatt sig KO:s yrkanden.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

PARTERNAS TALAN

KO

Hälsopåståendena som hänvisar till ett visst ämne

Hälsopåståendena i yrkandena A.2, A.3 a)–b), A.4 a)–b), B.2, B.3 och C.2 a)–b) är sådana bestämda hälsopåståenden som avses i artikel 13.1 a) i förordning 1924/2006. De ingår i ansökningar till EU-kommissionen för upptagande i gemenskapsregistret över godkända hälsopåståenden. Ansökningarna är ännu inte behandlade. Påståendena omfattas därmed av övergångsbestämmelserna i artikel 28.5. Hälsopåståendena är förbjudna eftersom de inte är förenliga med förordningen, närmare bestämt artiklarna 3 a) samt 5.1 a)–b) och d).

Mezina har inte med stöd av allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation visat

- att hälsopåståendena är vederhäftiga (artikel 3 a),
- att förekomsten av ämnena har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation (artikel 5.1. a),
- att ämnena finns i slutprodukten i en mängd som kommer att ge den näringsmässiga eller fysiologiska effekt som påstås och som har bekräftats av allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation (artikel. 5.1 b), eller
- att den mängd av produkten som rimligtvis kommer att konsumeras ger en betydande mängd som kommer att ge den näringsmässiga eller fysiologiska effekt som påstås, enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation (artikel 5.1 d).

Hälsopåståendena som inte hänvisar till ett visst ämne

I första hand utgör hälsopåståendena i yrkandena A.1, B.1 och C.1 bestämda hälsopåståenden. De finns inte upptagna i förteckningen över godkända hälsopåståenden enligt förordning 1924/2006. Det saknas även ansökningar till EU-

kommissionen om att få dessa påståenden godkända. Påståendena strider därför mot artikel 10.1 i förordning 1924/2006.

I andra hand utgör hälsopåståendena obestämda hälsopåståenden. Påståendena är otillåtna eftersom de inte åtföljs av – dvs. inte exponeras i tillräcklig närhet till – några bestämda hälsopåståenden som antingen är godkända enligt förordning 1924/2006, eller som är tillåtna enligt övergångsbestämmelserna i artikel 28.5. I samband med påståendet ”Vistavital - bibehålla en normal syn” använder Mezina förvisso några godkända bestämda hälsopåståenden avseende vitamin A, C och E samt zink och selen. Dessa exponeras emellertid inte i tillräcklig närhet till det obestämda hälsopåståendet.

Samtliga hälsopåståenden

Samtliga hälsopåståenden är förbjudna enligt förordning 1924/2006. De är därmed lagstridiga. Påståendena är vilseledande och otillbörliga. De är inte förenliga med god marknadsföringssed. De är därför dessutom förbjudna enligt marknadsföringslagen.

Mezina

Hälsopåståendena som hänvisar till ett visst ämne

Hälsopåståendena har anmälts till EU-kommissionen för upptagande på gemenskapsförteckningen över godkända hälsopåståenden. Till ansökningarna har fogats vetenskaplig dokumentation till stöd för påståendena. Enligt förordning 1924/2006 får livsmedelsföretagen inte hänvisa till andra studier än de som ligger till grund för en ansökan om godkännande av ett hälsopåstående. Meningen är att det enbart är EFSA som ska utvärdera livsmedelsföretagens vetenskapliga dokumentation. Detta för att få en harmoniserad vetenskaplig bedömning. Mot denna bakgrund är det orimligt att kräva att Mezina presenterar annat vetenskapligt material än det som ligger till grund för ansökningarna hos EU-kommissionen. Genom att hänvisa till det vetenskapliga

underlag som getts in till EU-kommissionen har Mezina uppfyllt de allmänna villkoren i artiklarna 5 och 6 i förordning 1924/2006, dvs. Mezina har därmed bevisat att hälsopåståendena grundas på och dokumenterats med hjälp av allmänt vedertagna vetenskapliga fakta. I vart fall bör en bevislättning gälla i detta hänseende på grund av att EU-kommissionen satt samtliga ärenden ”on hold”. Det kan även ifrågasättas om övergångsbestämmelserna i artikel 28.5 är menade för den uppkomna situationen.

Det pågår en diskussion inom EU om ”traditionell användning” ska kunna användas som vetenskapligt underlag för hälsopåståenden om botanicals. Det är branschens syn att så bör vara fallet. Hälsopåståendena är även tillåtna i andra EU-länder. Mezina har vid sin marknadsföring följt de riktlinjer som meddelats av branschen. Genom att göra så samt ansöka om godkännande har Mezina fullgjort vad som kan anses vara ”livsmedelsföretagarens ansvar”. Påståendena står därmed inte i strid med artikel 28.5, 3 a), 5 eller 6 i förordning 1924/2006. Marknadsföringen är vederhäftig och förenlig med 10 § marknadsföringslagen samt står inte heller i strid med lagstridighetsprincipen i 5 § samma lag.

Hälsopåståendena som inte hänvisar till ett visst ämne

Det är fråga om obestämda hälsopåståenden som på ett icke-specificerat sätt hänvisar till ett livsmedels gynnsamma effekt. Sådana påståenden är tillåtna om de åtföljs av bestämda hälsopåståenden om produkternas innehåll. I Mezinans marknadsföring har dessa obestämda hälsopåståenden åtföljts på sätt som krävs av sådana bestämda hälsopåståenden som är tillåtna enligt vad som angetts ovan. Hälsopåståendena är därför förenliga med artikel 10.3 och 28.5 i förordning 1924/2006 och står inte heller i strid med marknadsföringslagen.

DOMSKÄL

Bedömning av hälsopåståendena

Hälsopåståendena som hänvisar till ett visst ämne

Parterna är överens om att hälsopåståendena som hänvisar till ett visst ämne, dvs. ingefära, nypon, boswellia, kronärtskocka, maskros och blåbär är bestämda hälsopåståenden, som också anmälts till EU-kommissionen för godkännande. Ansökningarna har dock ännu inte behandlats. Det är därmed utrett att hälsopåståendena omfattas av de övergångsbestämmelser som finns i artikel 28.5 i förordning 1924/2006. Hälsopåståendena får då, under en övergångsperiod, användas på Mezinas ansvar under förutsättning att de är förenliga med förordningen och tillämpliga nationella bestämmelser.

Frågan är då vilka krav som ställs på Mezina för att få använda hälsopåståendena i marknadsföring så länge de inte genomgått den process för godkännande som föreskrivs i förordning 1924/2006.

Mezina har argumenterat för att företaget har rätt att göra hälsopåståendena så länge de har anmälts till EU-kommissionen på grundval av den vetenskapliga dokumentation som inlämnats i samband med ansökningarna. Till stöd för denna tolkning av förordningen har Mezina bl.a. åberopat ett utlåtande från Karl Peter Andersen som är anställd på Mezina.

Enligt domstolens mening har EU-domstolen i det förhandsavgörande som hämtats in i målet tydligt redogjort för vad som gäller i detta hänseende. Av EU-domstolens dom framgår att det är Mezina som måste bevisa *dels* att det påvisats att näringsämnen har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation (artikel 5), *dels* att påståendena på ett mer allmänt sätt grundas på och kan styrkas med hjälp av allmänt vedertagen vetenskaplig

dokumentation (artikel 6.1). ”Allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation” innebär, enligt EU-domstolen, att dokumentationen inte endast får bygga på övertygelse, hörsägen eller iakttagelser och inte heller endast på erfarenheter av personer som inte tillhör forskarvärlden.

Det står alltså klart för domstolen att Mezina måste bevisa att hälsopåståendena är vederhäftiga, dvs. att de bygger på vetenskap. Det finns inte skäl att ge Mezina någon bevislättning i detta hänseende. Mezina har i denna del åberopat en lista över den dokumentation som getts in till EU-kommissionen i samband med ansökningarna om godkännande. Listan utgörs av en rad artiklar m.m. från olika tidskrifter. Det finns ingen utredning i målet som visar att denna dokumentation är att anse som vedertagen vetenskaplig dokumentation i förordningens mening. Mezina har därmed inte fullgjort sin bevisbörda, dvs. att bevisa att de bestämda hälsopåståenden som görs har en vedertagen vetenskaplig grund. Hälsopåståendena är då inte förenliga med förordning 1924/2006.

Det har ingen betydelse, som Mezina påpekat, att hälsopåståendena får användas i vissa andra EU-länder. Att så är fallet kan ju bero på att det rådde osäkerhet i frågan hur regelverket skulle tolkas innan EU-domstolens förhandsavgörande i detta mål meddelades. Att hälsopåståendena får användas i andra EU-länder förtar inte heller Sveriges möjlighet att – så länge påståendena inte upptagits på gemenskapsförteckningen – upprätthålla ett högt konsumentskydd som bl.a. innebär krav på att påståendena ska underbyggas av vedertagen vetenskaplig dokumentation.

Slutsatsen är att marknadsföringen inte är tillåten enligt förordning 1924/2006. Eftersom marknadsföringen inte är förenlig med förordning 1924/2006 står den i strid med laglighetskravet i marknadsföringslagen. Den är vilseledande och strider mot god marknadsföringssed. Det är uppenbart att den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut. Marknadsföringen är därför otillbörlig och i strid med marknadsföringslagen.

Hälsopåståendena som inte hänvisar till ett visst ämne

KO och Mezina är oense om huruvida påståendena ”Movizin complex - för dina leder”, ”Macoform - mage i balans” och ”Vistavital - bibehålla en normal syn” är bestämda eller obestämda hälsopåståenden. KO har argumenterat för att påståendena utgör bestämda hälsopåståenden eftersom ett visst livsmedel uppges ha en gynnsam effekt för en viss del av kroppen, medan Mezina menar att påståendena är alltför oprecisa för att utgöra bestämda hälsopåståenden.

I förordning 1924/2006 beskrivs ospecifika hälsopåståenden som ”allmänna hänvisningar till livsmedlets ospecifika gynnsamma inverkan på allmän hälsa eller hälsorelaterade välbefinnande”. I EU-kommissionens riktlinjer för genomförande av förordningen anges som exempel på ett sådant hälsopåstående ”för god hälsa”.⁹ I Livsmedelsverkets vägledning nämns ”för din vitalitet”, ”lugn mage” och ”nyttiga bakterier”.

I EU-kommissionens riktlinjer anges att anledningen till att obestämda hälsopåståenden under vissa förutsättningar kan tillåtas är att de bidrar till att förmedla ett konsumentvänligt budskap. Påståendena är dock så allmänt hållna att de inte kan utvärderas inom ramen för det vetenskapliga förfarande som gäller för bestämda hälsopåståenden.

Enligt domstolen är Mezinans hälsopåståenden även i denna del att anse som bestämda hälsopåståenden. Till skillnad från de allmänna hälsopåståenden som tas som exempel hänvisar Mezinans påståenden till en viss produkt. Hälsopåståendena kan av en genomsnittlig konsument inte uppfattas på annat sätt än att det finns en bevisad effekt mellan de i påståendena omnämnda preparaten och på människans leder, mage eller syn. Att det finns ett sådant samband som Mezina påstår borde Mezina kunna styrka

⁹ Kommissionens genomförandebeslut av den 24 januari 2013 om antagande av riktlinjer för genomförande av de särskilda villkor för hälsopåståenden som fastställs i artikel 10 i Europa-parlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006, BILAGA Riktlinjer för genomförandet av de särskilda villkor för hälsopåståenden som fastställs i artikel 10 i förordning (EG) nr 1924/2006.

med vetenskapliga studier. Denna slutsats stämmer väl överens med hur Marknadsdomstolen i ett tidigare avgörande bedömt relativt allmänt hållna hälsopåståenden som gjordes i relation till ett visst kosttillskott, se MD 2016:5.

Mezina har i målet inte åberopat någon bevisning som styrker att påståendena bygger på vedertagen vetenskaplig dokumentation. De är därför otillåtna enligt förordning 1924/2006 redan av detta skäl.

Det kan dock noteras att hälsopåståendena hade varit otillåtna även om de utgjort obestämda påståenden eftersom de inte på sätt som krävs åtföljts av bestämda påståenden som är tillåtna enligt förordningen. På samma skäl som redogjorts för ovan strider hälsopåståendena även mot marknadsföringslagen.

Förbudsyrkandenas utformning och frågan om vite

Det följer av 23 och 26 §§ marknadsföringslagen att en näringsidkare vars marknadsföring är otillbörlig får förbjudas att fortsätta med denna eller någon annan liknande åtgärd samt att ett sådant förbud som huvudregel ska förenas med vite. Ett vite ska, enligt 3 § lagen om viten, fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå adressaten att följa föreläggandet. HD har i rättsfallet ”Marknadsföringsvitet”, NJA 2018 s. 883 närmare utvecklat hur vitet ska bestämmas.

Mezina har invänt att KO:s förbudsyrkanden är för vitt formulerade, bl.a. eftersom de i vissa delar inte hänför sig till en viss produkt. Mezina har även invänt att det inte behövs något vite eftersom bolaget har slutat med marknadsföringen och det inte finns någon risk för att Mezina kommer att överträda ett eventuellt förbud. Till detta kommer, enligt Mezina, att liknande påståenden tillåts i flera andra länder i EU.

KO har i denna del anfört att Mezinans marknadsföring har pågått under förhållandevis lång tid och avsett flera olika varor samt att den fortgått över tid trots att det funnits

klara indikationer på att den inte är tillåten. Vidare har KO argumenterat för att marknadsföringen vänder sig mot en extra känslig konsumentgrupp samt att Mezinans omsättning ökat sedan produkterna började marknadsföras på den svenska marknaden.

Domstolen har i detta avgörande kommit till slutsatsen att samtliga påståenden i målet är bestämda hälsopåståenden enligt förordning 1924/2006. Enligt artikel 10.1 är dessa hälsopåståenden förbjudna så länge de inte är upptagna på förteckningen i artikel 13.3. Enligt EU-domstolens tolkning av övergångsbestämmelserna i artikel 28.5 är det livsmedelsföretaget som måste bevisa att påståendena vilar på vetenskaplig grund för att ha lov att använda påståendena så länge de inte är upptagna på sagda förteckning.

Av ovan anförda följer att Mezina är förbjudet att – på sätt som skett och i avsaknad av vetenskapligt underlag – göra hälsopåståenden om vissa enskilda produkters eller ämnens positiva effekter för kroppens funktioner. Förbudet bör alltså omfatta de konkreta hälsopåståenden som Mezina använt sig av i sin marknadsföring. Förbudet bör även omfatta andra väsentligen liknande hälsopåståenden som relaterar till de specifika ämnen som omfattas av Mezinans påståenden. I annat fall kan förbuden med lätthet kringgås. Detsamma gäller avseende Mezinans specifika preparat eftersom Mezina annars med lätthet kan kringgå förbudet genom att – utan angivande av vetenskapligt underlag – påstå att preparatet har gynnsamma effekter för en annan del av kroppen.

Förbudsyrkandena avseende påståendena ”Movizin complex - för dina leder”, ”Macoform - mage i balans” och ”Vistavital - bibehålla en normal syn” ska, i enlighet med KO:s yrkanden, knytas till den marknadsföring som skett och som finns återgiven i bilagorna 1–13 till domen.

Vad Mezina anfört utgör inte skäl att underlåta att förbudet förenas med ett vite. I detta fall har KO yrkat att var och ett av de enskilda påståendena ska förenas med en vitessanktion. Detta betyder att vitet kan dömas ut i sin helhet för det fall att Mezina använder något av de påståenden som omfattas av förbudet. Med hänsyn härtill,

Mezinas omsättning och vad som i övrigt framkommit i målet, får 500 000 kr anses utgöra ett verkningsfullt och väl avvägt vite.

Rättegångskostnader

Mezina har tappat målet och ska därmed som huvudregel ersätta KO för dess skäligen rättegångskostnader (se 64 § marknadsföringslagen och 18 kap. 1 och 8 §§ rättegångsbalken). Mezina har dock invänt att KO, som representant för staten, inte har rätt till sådan ersättning. Detta är en felaktig uppfattning (se NJA 2001 s. 288). KO har således rätt till ersättning för sina skäligen rättegångskostnader. Vad KO har yrkat i ersättning är skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 14](#)

Överklagande, ställt till Patent- och marknadsöverdomstolen, ska ha inkommit till Patent- och marknadsdomstolen senast den 20 maj 2021. Prövningstillstånd krävs.

Alexander Ramsay

Karin Ahlstrand Oxhamre

Maud Grund

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, Patent- och marknadsdomstolen

PMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Patent- och marknadsdomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Patent- och marknadsöverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövnings-tillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Patent- och marknadsdomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Patent- och marknadsdomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent aviseras domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Patent- och marknadsöverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Patent- och marknadsöverdomstolen

När överklagandet kommer in till Patent- och marknadsöverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Patent- och marknadsöverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att Patent- och marknadsdomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om Patent- och marknadsdomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med Patent- och marknadsdomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Patent- och marknadsöverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Patent- och marknadsöverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen

beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se